

2. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. – К.: Либідь, 2003. – 344 с.
3. Ващенко Л. Форми та методи управління інноваціями / Л. Ващенко // Директор школи. Україна. – 2008. – №2. – С.3-13.
4. Даниленко Л. Проблеми організації інноваційної діяльності в системі загальної середньої освіти / Л. Даниленко // Рідна школа. – 2006. – №11. – С.12-14.
5. Кремінь В. Освіта і система виховання повинні переорієнтуватися на формування у людей інноваційного типу культури / В. Кремінь // Освіта України. – 2006. – №25. – С.1-5.
6. Мамрич С. До питання класифікації педагогічних інновацій / С. Мамрич // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2005. – №4. – С.32-41.
7. Остапчук О. Ефективні педагогічні системи: інноваційна стратегія проектування / О. Остапчук // Рідна школа. – 2005. – №8. – С.16-18.
8. Сиротенко Г. О. Інноваційний розвиток освіти: проблеми переходу від теорії до практики / Г. О. Сиротенко // Управління школою : Науково-методичний журнал. – 2005. – №1. – С.2-11.
9. Смагіна І. Організація інноваційної діяльності педагогів / І. Смагіна // Психолог: Додаток до газ. «Шкільн. світ». – 2008. – №36. – С.5-7
10. Чен Н. В. Інновації в освітньому процесі / Н. В. Чен // Мистецтво в школі. – 2009. – №3. – С.2-7.
11. <http://textbooks.net.ua/content/view/6098/49/>
12. <http://referatu.net.ua/newreferats/27/189044/?page=2>
13. <http://studentam.net.ua/content/view/7615/97/>

Маргарита Нестеренко

УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ДИТЯЧИХ ОЗДОРОВЧИХ ТАБОРАХ

Виховання підростаючого покоління є найважливішим завданням сучасної педагогічної теорії і практики. Це питання тривалий час не втрачає своєї актуальності, оскільки в останнє десятиліття у педагогічній науці виникає все більша потреба пошуку нових шляхів для вдосконалення та розвитку дитячої особистості, введення інноваційних технологій у навчально-виховний процес. На даний час від педагога вимагається високий рівень професіоналізму в роботі з дітьми, вміння організувати індивідуально-гуманістичне спілкування, вибудувати виховні відносини з кожною дитиною таким чином, щоб сприяти її духовному розвитку та вихованню. Педагог, який працює в якості організатора дитячого колективу, перебуває в постійному пошуку творчого наповнення всієї організації його життя і діяльності.

Модернізація системи освіти пов'язується насамперед із запровадженням до освітнього середовища інноваційних технологій, в основу яких покладено цілісні моделі навчально-виховного процесу, засновані на діалектичній єдності методології та засобів їх здійснення. Останнім часом досить широко ввійшов до вжитку термін «інноваційні педагогічні технології». Значний внесок у розробку методології і теорії поняття педагогічної технології зроблено сучасними педагогами: В. Безпалько, Б. Лихачовим, М. Кларіним, В. Монаховим, Г. Селевко та іншими. Проблему педагогічної інноватики розглядали такі вчені, як О. Арламов, В. Марігодов, М. Бургін, В. Журавльов, В. Загвязинський, Н. Юсуфбекова, А. Ніколс та інші.

Над проблемою естетичного виховання працювало чимало дослідників, зокрема, С. Шацький, П. Блонський, Д. Кабалевський, А. Макаренко, Б. Лихачов, Є. Квятковський, В. Розумний та інші.

В контексті нашого дослідження вагомими є: формування морально-духовного розвитку особистості, виховання дітей та молоді в контексті розвитку громадянського суспільства (О. В. Сухомлинська); підтримка дитячої ініціативи та створення умов для самовираження особистості (О.В. Безпалько); основи педагогічної творчості (С.О. Сисоєва) та психолого-педагогічного проектування виховного процесу (О.М. Коберник); основні положення концепції виховної роботи в літніх трудових об'єднаннях (В.М. Оржехов-

ська); особливості позашкільної педагогіки (Т.І. Сущенко); особливості соціально-емоційного розвитку особистості (О.Л. Кононко).

Прагнення постійно оптимізувати навчально-виховний процес зумовило появу нових і вдосконалення використовуваних раніше педагогічних технологій різних рівнів і різної цільової спрямованості. Інноваційні технології – це цілеспрямований системний набір методів, прийомів і засобів організації виховної діяльності, що охоплює весь процес виховання від визначення мети до одержання результатів.

В.О. Сухомлинський говорив, що треба, щоб усе життя дитини, усе, що вона бачить, робить, відчуває, усе це утверджувало в ній переконання, що найдорожче в житті – це людина; що найвища гордість, честь, моральна доблесть – давати щастя іншій людині, створювати для неї красу і водночас самому бути добрим та красивим. Щоб досягнути утвердження таких переконань, не достатньо одного бажання, потрібне виконання практичних дій в системі естетичної взаємодії, яка, як складова виховного процесу, що спрямована на формування здатності сприймати і перетворювати дійсність за законами краси, проникає в усі сфери дитячого життя, забезпечується всіма ланками виховання і використовує багатство і різноманітність його засобів. [1, с. 110]

Система естетичного виховання будується з урахуванням принципу творчої самодіяльності учнів. Це виявляється у здатності школярів переносити вироблені творчі навички на виконання будь-якої справи. Шляхами естетичного виховання є навчальна робота на уроках, позакласна робота, позашкільна робота, а також сім'я. Дитячі оздоровчі заклади виконують по відношенню до школи компенсуючу функцію, дають можливість дітям не лише відпочити, зняти фізичне і психічне навантаження після навчального року, але й створюють нові умови для збагачення їх соціального досвіду, отримання перевірки і застосування нових знань і вмінь в різноманітній практичній діяльності, яка наповнена грою, романтикою і базується на розвитку дитячої ініціативи у самодіяльності.

Загалом, під час літніх канікул, діти можуть використовувати для улюбленої справи, ігор, спорту, відпочинку 975 годин, а за інтенсивністю спілкування вихователя з дітьми одна табірна зміна дорівнює року. До особливостей дитячого оздоровчого закладу відносяться також широкий вибір різних видів діяльності, багатство колективних творчих справ, до яких залучаються діти, їх змінність та яскравість емоційного забарвлення. У процесі різноманітної виховної діяльності табору проходить розвиток особистості дитини в колективі дітей і оточуючого середовища. Оздоровчий і виховний процес у таборі здійснюється у сприятливих умовах природного і соціального оточення, формованого професійним педагогічним колективом. Оптимальний позашкільний процес забезпечується здатністю і вмінням його організаторів приваблювати своїм талантом, включати дітей у систему цінностей, насичувати педагогічний процес такою творчістю, яка має велике духовне і соціальне значення [2, с. 15].

Оновлення усіх сфер нашого суспільства, національно-культурне відродження, зміни у соціально-економічному та політичному житті вимагають впровадження інноваційних технологій виховання в процес функціонування дитячих оздоровчих таборів. Інноваційна діяльність ДОЗ полягає в оперативному реагуванні педагогів на вимоги часу. В її основі лежить вивчення потреб, запитів дітей і молоді в контексті реалій сьогодення, усвідомлення участі педагогів у вирішенні їх проблем, впровадження в практику роботи нових педагогічних технологій, оновлення системи інформаційно-методичного забезпечення ДОЗ.

Та проблема полягає в тому, що організувати роботу в колективі різновікових груп не так то просто. Уже не один рік вихователі при роботі в таборі користуються поділом на молодшу, середню і старшу вікову групи, оскільки ділять дітей найчастіше саме так. І тут не виникає жодних питань, адже вікова психологія чітко вказує всі новоутворення, пріоритетну сферу інтересів, доміанти міжособистісних відносин щодо кожної з цих груп. Але, що робити, якщо у дитячому колективі є представники двох, а то й трьох із них: наприклад, при розподілі на загони кілька старших дітей віднесли до молодших (чи навпаки), або в спортивному таборі загін – це представники певної спортивної школи,

тому діти не діляться за віком. Як же тоді вихователю правильно організувати виховний процес?

Дослідження роботи педагогічного колективу ДСОК «Жемчужина», проведені влітку 2012 року в Очаківському районі Миколаївській області, де була створена саме така «нестандартна» ситуація, коли в багатьох загонах різниця в віці між дітьми в колективі перевищувала 10 років, показали, що доцільними є використання нових форм, способів і засобів організації виховного процесу, які і будуть складати основу інноваційно-технологічної бази, зокрема в сфері естетичного виховання.

За останні півстоліття особливої значущості в житті людства набули мультимедійні засоби. Преса, телебачення, кінематограф, радіо, звукозапис та система «Інтернет» покликані допомогти дітям адаптуватися у світі медіа культури, формувати у них художній смак, естетичну свідомість та розвивати творчі можливості.

Медіа-освіта тісно пов'язана не лише з педагогікою і художнім вихованням, а й з такими галузями гуманітарного знання, як мистецтвознавство, культурологія, історія, психологія та інші. У відповідь на запити сучасної педагогіки у розвитку особистості медіа освіта розширює спектр використання методів і форм виховання. Власне комплексне вивчення преси, кінематографу, реклами, Інтернету, віртуального комп'ютерного світу (що синтезує риси майже всіх традиційних засобів масової комунікації) допомагає виправити, наприклад, такі істотні недоліки естетичного виховання, як односторонність та ізольованість одне від одного літератури, музики або живопису, як елементів виховного впливу.

Прикладом новинок, інновацій можна вважати використання відео- та фотоматеріалів: фільмів, мультфільмів, відео роликів, презентацій тощо. Такі матеріали є чудовим засобом виховання, оскільки можуть нести в собі не тільки виховання почуття прекрасного або приклад відносин, почуттів, цінностей, вони, при правильному виборі, можуть допомогти згуртувати такий нестандартний колектив. Використання медіа у вихованні легко підкорити меті, яка відповідатиме принципам рівності, свободи та співробітництва у взаєминах педагогів та дітей.

Ще однією технологією естетичного виховання яку сміливо можна використовувати в ДОЗ, є майстер-класи. Це – ефективна форма передачі знань і умінь, обміну досвідом навчання і виховання, центральною ланкою якої є демонстрація оригінальних методів освоєння певного змісту за активної ролі всіх учасників заняття. Майстер-клас – це особлива форма навчального заняття, яка заснована на «практичних» діях показу і демонстрації творчого вирішення певного пізнавального та проблемного педагогічного завдання [7, с. 17].

Упродовж кількох табірних змін ДСОК «Жемчужна» адміністрацією було проведено кілька масових заходів присвячених різним майстер-класам. Одним із таких був квілінг – мистецтво виготовлення плоских або об'ємних композицій зі скручених у спіралі смужок паперу. Під час виготовлення виробів дітей заохочували до подальшої творчості, залучаючи їх до прекрасного.

Можна виділити специфічні функції майстер-класу, які доводять доцільність його використання, як інноваційної форми естетичного виховання, а саме:

- 1) новий підхід до філософії навчання і виховання;
- 2) метод самостійної роботи в групах, що дозволяє провести обмін думками;
- 3) створення умов для включення всіх в активну діяльність;
- 4) постановка проблемного завдання і рішення його через програвання різних ситуацій;
- 5) прийоми, що розкривають творчий потенціал як Майстра, так і учасників майстер-класу;
- 6) форми, методи, технології роботи пропонуються, а не нав'язуються учасникам;
- 7) форма взаємодії – співпраця, співтворчість, спільний пошук;
- 8) процес пізнання набагато важливіше, цінніше, ніж самі знання, бо несе важливу художньо-естетичну виховну функцію.

У ході майстер-класу учасники: вивчають розробки по темі майстер-класу; беруть участь в обговоренні отриманих результатів; задають питання, отримують консульта-

ції; пропонують для обговорення власні проблеми, питання, розробки; висловлюють свої пропозиції щодо вирішення обговорюваних проблем. Майстер-клас, поєднуючи в собі навчальну, розвивальну і виховну функції, може стати гарним помічником вихователю, який зіштовхнеться в роботі з явищем поєднання в колективі різновікових груп.

Одним із методів виховного впливу на дітей, естетичного зокрема, є неформальна бесіда, яка несе в собі певну виховну цінність, іноді більшу, ніж бесіда звичайна. Неформальна бесіда має виглядати як імпровізація, а співрозмовник має бути впевненим у вашій щирості. Не можна знати, коли саме з'явиться можливість для неформальної бесіди, але потрібно бути готовим до неї. Варто не забувати, що неформальна бесіда не передбачає обговорення взаємовідносин. Бесіда такого типу є легким, не занадто серйозним обговоренням питань, які викликають спільну зацікавленість. Неформальна бесіда при вмілому використанні може стати справжньою помічницею. Та оскільки вона застосовується лише для одного-двох дітей одночасно, треба правильно вибрати, з ким її провести, щоб неформальна бесіда опосередковано вплинула на весь колектив.

Таким чином, впровадження інноваційних технологій естетичного виховання в колектив різновікових груп дитячих оздоровчих таборів сприяє розвитку особистості дитини в умовах психологічно-комфортної міжособистісної взаємодії.

Список використаної літератури

1. *Ампілогова Л. П.* Майстер-клас як форма поширення інноваційних педагогічних ідей [Текст] / Л. П. Ампілогова, В. В. Зибіна // *Управління школою.* – 2012. – № 16-18. – С. 88-94.
2. *Дем'янюк Т. Д.* Інноваційні технології позашкільного педагогічного процесу [Текст] / Т. Д. Дем'янюк // *Світ виховання.* – 2005. – №1. – С. 13-17.
3. *Калошин В. Ф.* Інноваційний метод виховання [Текст] / В. Ф. Калошин // *Виховна робота в школі.* – 2008. – №2. – С. 35-41.
4. *Маслова І.* Упровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес [Текст] / І. Маслова, В. Троїцька // *Сучасна школа України.* – 2011. – № 2. – С. 38-41.

Аліна Правдіна

ГРОМАДЯНСЬКЕ ВИХОВАННЯ У СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ПАРАДИГМІ

Серед пріоритетних завдань молодій українській держави чи не найважливішим є збереження незалежності, захист прав, свобод і соціальних інтересів народу та виховання свідомого громадянина, патріота. Зміцнити і розвинути демократичну державу можуть лише громадяни, готові самовіддано захищати і розбудовувати її, які мають людську гідність, національну самосвідомість, гуманістичну мораль, знають свої права і обов'язки й уміють цивілізовано захистити їх, сприяючи встановленню громадянського миру і злагоди в суспільстві та додержуючись законів [9, с. 175].

В останні роки темі громадянського виховання було присвячено низку досліджень. Серед них статті методологічного характеру В.Г. Кременя, О.В. Сухомлинської, І.А. Зязюна, Г.Г. Філіпчука, С.У. Гончаренка, Ю.І. Мальваного. Видані праці І.Д. Бежа („Виховання особистості. Особистісно-орієнтований підхід: науково-практичні засади”), Г.О. Балла („Сучасний гуманізм і освіта: соціально-філософські та психолого-педагогічні аспекти”), у яких йдеться про сучасні проблеми гуманізації виховного процесу. Деякі аспекти ролі гуманності у громадянському вихованні висвітлені у дисертаційних дослідженнях К.А. Балтермуса, А.Н. Кияновського, В.А. Мазуріної, С.К. Стефанюк та ін. Особливо активно обговорюються питання громадянського виховання на сторінках педагогічних праць професора А. М. Бойко. Усі дослідники у своїх працях розглядають роль гуманного виховання у формуванні майбутнього громадянина нашої держави [11, с. 57].

Серед пріоритетних завдань молодій українській держави є збереження незалежності, захист прав, свобод і соціальних інтересів народу та виховання свідомого громадянина – патріота, професіонала [16, с. 3].